

ZARZĄD SUKCESYJNY

WN
LEGAL

**Podstawowe narzędzie sukcesji
w jednoosobowej działalności
gospodarczej i w spółce cywilnej**

Damian Nartowski
Managing Partner WN Legal

Mateusz Ćwiertniewski
Managing Associate

SPIIS TREŚCI

1	Wstęp	3
2	Na czym polega zarząd sukcesyjny?	5
3	Kiedy powstaje zarząd sukcesyjny i ile on trwa?	8
4	Śmierć przedsiębiorcy a umowy o pracę	11
5	Decyzje związane z zarządem a zarząd sukcesyjny	13
6	Zmiana oznaczenia działalności przedsiębiorcy	15
7	Odpowiedzialność	16
8	Przedsiębiorstwo jako podatnik	17
9	Podsumowanie	19

1

Wstęp

- 1.1** — Zarząd sukcesyjny stanowi formę ochrony firmy – sposób na zapewnienie jej nieprzerwanego funkcjonowania po śmierci osoby fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą lub wspólnika spółki cywilnej. Firma trwa po śmierci przedsiębiorcy. Daje to następcom prawnym zmarłego czas na podjęcie decyzji, czy chcą kontynuować rodzinny biznes, ale już na własny rachunek, sprzedać firmę, czy ją zamknąć.
- 1.2** — Coraz więcej przedsiębiorców decyduje się na ustanowienie zarządcy sukcesyjnego. Jeden z najbardziej znanych przykładów to przedsiębiorstwo prowadzone przez Tadeusza Gołębiewskiego, właściciela firmy cukierniczej Tago oraz sieci hoteli Gołębiewski.

1

Wstęp

- 1.3** — Dobrze zaplanowana i właściwie zakomunikowana sukcesja pozwala zabezpieczyć firmę przed niekontrolowanym procesem, spowodowanym zdarzeniami losowymi.
- 1.4** — Nadto zapewni niezachwiane kontynuowanie rodzinnego biznesu, a sukcesorom pozwoli na bezkonfliktowe korzystanie z otrzymanych aktywów oraz uprawnień zarządczych.

2 Na czym polega zarząd sukcesyjny?

- 2.1** — Zarząd sukcesyjny polega na nieprzerwanym [mimo śmierci przedsiębiorcy] prowadzeniu firmy - **przedsiębiorstwa w spadku** - oraz obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych, które tego przedsiębiorstwa dotyczą.
- 2.2** — Zarządcą sukcesyjny dokonuje czynności zwykłego zarządu w sprawach wynikających z prowadzenia przedsiębiorstwa. Przykładowo jako czynności zwykłego zarządu uznaje się działania związane z bieżącym utrzymaniem i zabezpieczeniem majątku, czy też zapewnieniem kontynuacji działalności przedsiębiorstwa, mające charakter typowy dla danego rodzaju działalności, okoliczności i wartość nieznaczną z punktu widzenia wartości majątku lub przedsiębiorstwa, a także niegenerujące poważniejszego ryzyka.

2 Na czym polega zarząd sukcesyjny?

2.3 — Za czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu uznaje się czynności rozporządzające majątkiem jak jego zbycie, obciążenie, dokonanie czynności zobowiązujących [np. najem, dzierżawa], które nie są związane z normalnym funkcjonowaniem przedsiębiorstwa. Zarządca sukcesyjny nie jest uprawniony do samodzielnego dokonywania czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu.

2.3.1 | zarządca sukcesyjny realizuje czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu za zgodą wszystkich właścicieli przedsiębiorstwa, a w przypadku braku takiej zgody - za zezwoleniem sądu.

2.4 — Od chwili ustanowienia zarządu sukcesyjnego, Zarządca Sukcesyjny wykonuje prawa i obowiązki zmarłego przedsiębiorcy, wynikające z wykonywanej przez niego działalności gospodarczej oraz prawa i obowiązki wynikające z prowadzenia przedsiębiorstwa.

2 Na czym polega zarząd sukcesyjny?

- 2.5** — Zarządca Sukcesyjny działa w imieniu własnym, na rachunek właściciela lub właścicieli przedsiębiorstwa [czyli spadkobierców zmarłego przedsiębiorcy]. Działania Zarządcy Sukcesyjnego mają skutki bezpośrednio w majątku przedsiębiorstwa.
- 2.6** — Zarządca Sukcesyjny może pozywać i być pozywany w sprawach wynikających z wykonywanej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej lub prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku oraz brać udział w postępowaniach administracyjnych, podatkowych i sądowo-administracyjnych. W postępowaniach w takich sprawach zarządca sukcesyjny działa w imieniu własnym, na rzecz właściciela przedsiębiorstwa spadku.
- 2.7** — Zarządca Sukcesyjny może ustanowić pełnomocnika do poszczegółnej czynności lub pewnego rodzaju czynności [np. do reprezentowania przedsiębiorcy-pracodawcy w stosunkach pracy]. Zarządca Sukcesyjny nie może udzielić pełnomocnictwa ogólnego ani oddziałowego.

3

Kiedy powstaje zarząd sukcesyjny i ile on trwa?

- 3.1** — Zarząd sukcesyjny aktualizuje się [zostaje „uruchomiony”] z chwilą śmierci przedsiębiorcy lub - jeżeli zarząd sukcesyjny powstaje na mocy decyzji spadkobierców - nawet w pewien czas po śmierci przedsiębiorcy.

Sposób powołania zarządcy sukcesyjnego

- 3.2** — Przedsiębiorca może powołać Zarządcę Sukcesyjnego przed śmiercią w ten sposób, że:

3.2.1 | wskaże określoną osobę do pełnienia funkcji Zarządcy Sukcesyjnego albo

3.2.2 | zastrzeże, że z chwilą jego śmierci wskazany prokurent stanie się Zarządcą Sukcesyjnym.

- 3.3** — Aby skutecznie ustanowić Zarządcę Sukcesyjnego, wymagane jest uzyskanie zgody wyznaczonej osoby na pełnienie tej funkcji oraz dokonanie wpisu w CEIDG.

3

Kiedy powstaje zarząd sukcesyjny i ile on trwa?

3.4 — Po śmierci przedsiębiorcy [jeżeli wcześniej zarządca sukcesyjny nie został ustanowiony] uprawnienie do powołania Zarządcy Sukcesyjnego przysługuje:

3.4.1 | małżonkowi przedsiębiorcy, któremu przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku;

3.4.2 | spadkobiercy ustawowemu przedsiębiorcy, który przyjął spadek;

3.4.3 | spadkobiercy testamentowemu przedsiębiorcy, który przyjął spadek, albo zapisobiercy windykacyjnemu, który przyjął zapis windykacyjny, jeżeli zgodnie z ogłoszonym testamentem przysługuje mu udział w przedsiębiorstwie w spadku.

3.5 — Do powołania Zarządcy Sukcesyjnego w przypadku, o którym mowa w pkt. 3.4. wymagana jest zgoda osób, którym łącznie przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku większy niż 85/100.

3

Kiedy powstaje zarząd sukcesyjny i ile on trwa?

Do kiedy swoją funkcję pełni zarządca sukcesyjny?

- 3.6** — Przedsiębiorca może odwołać Zarządcę Sukcesyjnego.
- 3.7** — Zarządca Sukcesyjny może zrezygnować z pełnienia tej funkcji, składając stosowne oświadczenie wobec przedsiębiorcy.
- 3.8** — Do odwołania Zarządcy Sukcesyjnego po śmierci przedsiębiorcy wymagana jest zgoda osób, którym łącznie przysługuje udział w przedsiębiorstwie w spadku większy niż $\frac{1}{2}$ [jedna druga].
- 3.9** — Zarządca Sukcesyjny może zostać odwołany przez sąd w przypadku rażącego naruszenia swoich obowiązków.

4 Śmierć przedsiębiorcy a umowy o pracę

- 4.1** — Sposób w jaki został powołany Zarządca Sukcesyjny ma wpływ na sytuację pracowników oraz trwałość stosunków pracy zawartych przez przedsiębiorcę pracodawcę.
- 4.2** — W przypadku, gdy przedsiębiorca za życia powołał Zarządcę Sukcesyjnego, umowa o pracę z pracownikiem wygasa z dniem wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego, chyba że przed tym dniem pracownicy zostaną przejęci przez nowego pracodawcę na zasadach określonych w art. 231 Kodeksu pracy - dojdzie do przejścia zakładu pracy na innego pracodawcę [wówczas umowa o pracę nie wygaśnie].
- 4.3** — Druga sytuacja, gdy przedsiębiorca nie powołał przed śmiercią Zarządcy Sukcesyjnego jest bardziej skomplikowana. Wówczas umowy o pracę wygasają z upływem 30 dni od dnia śmierci przedsiębiorcy, chyba że przed upływem tego terminu osoby, o których mowa w pkt. 3.4. uzgodnią z pracownikiem, na mocy pisemnego porozu-

4 Śmierć przedsiębiorcy a umowy o pracę

mienia stron, że stosunek pracy będzie kontynuowany na dotychczasowych zasadach:

4.3.1 | do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego albo wygaśnięcia uprawnienia do powołania zarządcy sukcesyjnego;

4.3.2 | do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego – jeżeli porozumienie z pracownikiem zawiera zarządca sukcesyjny.

4.4 — W okresie, od chwili śmierci przedsiębiorcy do dnia wygaśnięcia zarządu sukcesyjnego uprawnienia i obowiązki pracodawcy wykonuje Zarządca Sukcesyjny.

5

Decyzje związane z zarządem a zarząd sukcesyjny

- 5.1** — Jeżeli odrębne przepisy nie stanowią inaczej prawa i obowiązki wynikające z decyzji związanych z przedsiębiorstwem przechodzą z mocy prawana następców prawnych przedsiębiorcy z chwilą jego śmierci.
- 5.2** — W przypadku śmierci przedsiębiorcy i ustanowienia zarządu sukcesyjnego decyzje związane z przedsiębiorstwem [np. zezwolenia, koncesje, licencje] wygasają:
- 5.2.1** | z upływem sześciu miesięcy od dnia śmierci przedsiębiorcy, jeśli nie został ustanowiony zarząd sukcesyjny;
 - 5.2.2** | z upływem trzech miesięcy od dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego, chyba że w tym terminie został złożony wniosek o potwierdzenie możliwości wykonywania tej decyzji.
- 5.3** — Zarząd sukcesyjny przyznaje szczególne prawa dla osób zamierzających przenieść uprawnienia wynikające

5

Decyzje związane z zarządem a zarząd sukcesyjny

z zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego lub licencji transportowej. Ogólną zasadą bowiem jest, że licencji transportowej nie można przenosić na osobę trzecią.

5.4 — Dzięki zarządowi sukcesyjnemu właściciel przedsiębiorstwa w spadku może złożyć do organu administracji publicznej, który wydał decyzję związaną z przedsiębiorstwem, wniosek o przeniesienie na niego tej decyzji.

5.5 — Zarządca Sukcesyjny, który chce potwierdzić możliwość dalszego wykonywania decyzji wydanej dla przedsiębiorstwa, musi:

5.5.1 | przedłożyć dokumenty, które potwierdzają spełnienie warunków niezbędnych do uzyskania decyzji

5.5.2 | oświadczyć, że przyjmuje wszystkie warunki zawarte w decyzji i zobowiązuje się do wykonania związanych z nią obowiązków.

6

Zmiana oznaczenia działalności przedsiębiorcy

- 6.1** — Zarządca Sukcesyjny w terminie miesiąca od dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego, może złożyć wniosek o zmianę nazwy [firmy] poprzez dodanie oznaczenia „w spadku” oraz jego [zarządcy sukcesyjnego] imienia i nazwiska, a także numeru PESEL i numeru identyfikacji podatkowej [NIP].

7

Odpowiedzialność

- 7.1** — Zarządca Sukcesyjny nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania zaciągnięte na rachunek przedsiębiorstwa. Odpowiedzialność ponoszą właściciele przedsiębiorstwa [spadkobiercy przedsiębiorcy].
- 7.2** — Zarządca Sukcesyjny ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną na skutek nienależytego wykonywania obowiązków.

8

Przedsiębiorstwo jako podatnik

8.1 — Sytuacja podatkowa przedsiębiorstwa nie ulega zmianie. Podatnikiem pozostaje przedsiębiorstwo prowadzone przez Zarządcę Sukcesyjnego.

Przykładowo:

- 8.1.1** | przedsiębiorstwo w spadku ma obowiązek wyliczać i wpłacać zaliczki na PIT w związku z kontynuowaniem działalności zmarłego przedsiębiorcy;
- 8.1.2** | przedsiębiorca, który ustanowił zarząd sukcesyjny, po śmierci nie zostanie z urzędu wykreślony z rejestru jako podatnik VAT;
- 8.1.3** | przedsiębiorstwo w spadku uznaje się za podatnika kontynuującego prowadzenie działalności gospodarczej zmarłego podatnika i jest w związku z tym podatnikiem akcyzy.^{6.1.}

8

Przedsiębiorstwo jako podatnik

Zarządca Sukcesyjny w terminie miesiąca od dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego, może złożyć wniosek o zmianę nazwy [firmy] poprzez dodanie oznaczenia „w spadku” oraz jego [zarządcy sukcesyjnego] imienia i nazwiska, a także numeru PESEL i numeru identyfikacji podatkowej [NIP].

9

Podsumowanie

- 9.1** — Wdrożenie instytucji zarządu sukcesyjnego pozwala na kontynuowanie działalności przedsiębiorstwa i przekazanie go w jak najlepszym stanie spadkobiercom, jego sprzedaż lub likwidację.
- 9.2** — Przedsiębiorca pragnący by prowadzona przez niego działalność była kontynuowana przez jego spadkobierców powinien rozważyć powołanie zarządcy sukcesyjnego za życia - pozwoli to zabezpieczyć przedsiębiorstwo przed utratą płynności jego funkcjonowania, a także ograniczy formalności związane z ewentualnym ustanowieniem zarządcy sukcesyjnego po śmierci przedsiębiorcy.
- 9.3** — Ustanowienie zarządcy sukcesyjnego za życia przedsiębiorcy zapewnia pełniejszą ochronę i kontynuację prowadzonego przedsiębiorstwa.

9

Podsumowanie

- 9.4** — Nasza kancelaria może (w tym jako pełnomocnicy) zapewnić kompleksowe wsparcie podczas procedury powołania zarządy sukcesyjnego. Oferujemy doradztwo, a także kompleksową pomoc w zakresie przygotowania dokumentów oraz podpisywania wniosków w ramach całej procedury.
- 9.5** — W razie dodatkowych pytań zachęcamy do kontaktu.

Informacje o kancelarii

Jesteśmy kancelarią prawną, która specjalizuje się w transakcjach fuzji i przejęć (M&A), nieruchomościach, sukcesji biznesu, rozwiązywaniu sporów, prawie korporacyjnym (ze szczególnym uwzględnieniem prawa spółek), własności intelektualnej, ochronie danych osobowych i doradztwie podatkowym (w tym z uwzględnieniem prowadzenia postępowań podatkowych).

Pomagamy przedsiębiorcom w każdym aspekcie prowadzonej przez nich działalności, dbając o ich spokojne funkcjonowanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym.

Informacje na temat Kancelarii można znaleźć na stronie internetowej www.wnlegal.pl. Zachęcamy do zapoznania się z umieszczonymi na naszej stronie internetowej opisami specjalizacji Kancelarii. W razie zainteresowania instytucją zarządu sukcesyjnego oraz chęci poznania bardziej szczegółowych informacji prosimy o kontakt z osobami wskazanymi poniżej.

W przypadku zainteresowania prosimy o kontakt.

KONTAKT

+48 730 740 950 | biuro@wnlegal.pl

Nasze biura

Kielce	————	Olszewskiego 6
Kraków	————	Aleja Pokoju 1
Warszawa	——	Rondo Daszyńskiego 2b